

STRATEGISK UTVECKLINGSPLAN FÖR SIGTUNA MUSEUM 2012-2016

Tengbom/Sigtuna kommun

Sammanfattning

Den strategiska utvecklingsplanen är ett viktigt politiskt styrdokument för museets utveckling under perioden 2012-2016. Dokumentet ska antas av kultur- och fritidsnämnden för att den ska få en bred parlamentarisk förankring. Efter 2016 ska museets strategiska utvecklingsplan revideras.

Syftet med en strategisk utvecklingsplan är att klargöra museets uppdrag och dess olika roller och funktioner, samt tydliggöra verksamhetens inriktning, fokus och mål. Utvecklingsplanen ska vara ett verktyg för planering och genomförande av aktiviteter samt ska vara ett underlag för uppföljning av verksamheten.

Med utgångspunkt från museets grundläggande funktioner att samla, vårda och visa föremål, är uppdraget att utgöra länken mellan historia och framtid genom att bevara och förmedla kulturarvet samt ge perspektiv på samtiden och samhällsutvecklingen.

Under perioden 2012-2016 kommer museet att prioritera sina roller och funktioner som:

- Samhällsaktör
- Förvaltare
- Kunskapsbyggare
- Kunskapsförmedlare
- Mötesplats
- Varumärkesbyggare

Med utgångspunkt i styrgruppens diskussioner och interna diskussioner bland politiker och tjänstemän i kultur- och fritidsnämnden kommer museet att fokusera på följande områden

- Publik verksamhet
- Museets samlingar och föremålshantering
- Kulturmiljövårdande verksamhet
- Staden som museum

En långsiktig målsättning är att museet ska hålla en sådan klass och ha en sådan attraktionskraft att alla som besöker Sigtuna ska känna att dom verkligen måste besöka Sigtuna Museum. Detta ska åstadkommas inte genom att Sigtuna Museum ska bli störst utan bäst på att berätta om och förvalta Sigtunas historia på nya sätt.

Innehåll

• Bakgrund	5
• Historik	5
• Omvärldsbeskrivning	7
• Övergripande strategiska mål	8
• Roller och funktioner – Vad ska museet vara?	9
• Fokusområden – Vad ska museet göra?	11
• Verksamhetens organisation	14
• Långsiktiga operativa mål till VHP	16
• Förslag på handlingsplaner och aktiviteter	17

Bilaga: Problemoriterat nuläge, utförlig beskrivning av verksamheten

Bakgrund

I mars 2011 fick kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag av kultur- och fritidsnämnden att ta fram en utvecklingsplan för Sigtuna Museum. Begreppet strategisk har lagts till under arbetets gång för att understryka vikten av att utvecklingsplanen ska betraktas som övergripande.

Syftet med den strategiska utvecklingsplanen är att klargöra museets uppdrag och dess olika roller och funktioner, samt tydliggöra verksamhetens inriktning, fokus och mål. Den ska vara ett verktyg för planering och genomförande av aktiviteter samt vara ett underlag för uppföljning av verksamheten.

Den strategiska utvecklingsplanen ska främst vara ett politiskt styrdokument för museets utveckling under perioden 2012-2016. Dokumentet ska antas av kultur- och fritidsnämnden. Efter 2016 ska museets strategiska utvecklingsplan revideras.

Historik

År 1916 bildades Stiftelsen Sigtuna Fornhem vilket är grunden till det som idag är Sigtuna Museum. Om fyra år, 2016, uppnår alltså museet den aktningvärda åldern 100 år. Verksamheten stod från början under Riksantikvariens kontroll och drevs med stöd från bland annat Vitterhetsakademien.

Genom flera större arkeologiska utgrävningar i stadskärnan ökade samlingarna och i slutet av 1950-talet var museet i stort behov av nya lokaler. År 1965 invigdes den nya museibygnaden. Några år senare övertog Sigtuna stad (genom kommunsammanslagningen Sigtuna kommun) ansvaret för museet, men de nära kopplingarna till Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museum fanns kvar ytterligare ett tiotal år.

Under åren 1988-1990 genomförde museet en av de största arkeologiska undersökningarna någonsin i Sverige (i kv Trädgårdsmästaren 9 och 10). Det rika och unika fyndmaterialet bekräftade att Sigtuna är rikets äldsta stad, grundlagd omkring år 970-980 av Erik Segersäll. Intresset från såväl forskarvärlden som allmänheten var mycket stort och diskussioner startade kring hur man på bästa sätt skulle kunna visa det unika materialet. Under 20 års tid pågick denna diskussion och projektets arbetsnamn var Sigtuna Anno 1000. Flera intressanta och påkostade förslag togs fram. Men inget av förslagen förverkligades. Samtidigt som en mycket stark fokus låg på att försöka förverkliga de storskaliga utvecklingsprojekten hamnade den ordinarie verksamheten vid museet mer och mer i skymundan. Inte heller det stora engagemang som uppbyggades togs tillvara. Den pedagogiska och utåtriktade verksamheten vid museet minskade och besöksantalet sjönk kraftigt under denna 20-årsperiod.

Efter varje arkeologisk undersökning ska en rapport skrivas. Först när rapporten är klar kan det formella ansvaret för fynden tilldelas ett museum genom ett så kallat fyndfördelningsbeslut fattat av Riksantikvarieämbetet. Från 1985 fram till 2003 skrevs i princip inga rapporter på det dryga hundralet grävningar som utfördes. Rapportskulden växte och blev mycket stor, samtidigt som beslut om formell fyndfördelning inte kunde tas. Följden av denna limboliknande situation var att vården av de stora fyndmassorna blev kraftigt eftersatt och att förvaringen av fynden inte fick en permanent och långsiktig lösning. Avsaknaden av rapporter har också medfört att Sigtuna, trots den stora mängden undersökningar, har tappat position inom den bredare forskningen och i de historiska standardverken i förhållande till andra nationellt viktiga kulturmiljöer, som t ex Birka.

År 2008 fick museet medel från länsstyrelsen att skriva administrativa rapportsammanställningar för alla stora grävningar (enkla rapporter på ett par A4-sidor). Det främsta syftet var att formellt kunna fatta beslut om fyndfördelning till ett museum. Sedan 2008 är därför museets formella rapportskuld avskriven. För flera av de stora grävningar som skett i Sigtuna är dock "riktiga" rapporter ännu inte klara. Fyndfördelning pågår och i nuläget har fyndmaterial från ett 40-tal grävningar tilldelats Sigtuna Museum, bland annat för den ovan nämnda grävning från 1988-90.

Våren 2009 tillsattes en politisk styrgrupp med personer från såväl kommunstyrelsen som kultur- och fritidsnämnden. Styrgruppen arbetar sedan dess med utvecklingsfrågor för museet och ett internt utredningsarbete pågår med syfte att identifiera problemen och rätta till dem, med målsättningen att vända museets negativa trend. Till styrgruppens möten kallas också högre tjänstemän inom kommunens verksamheter som direkt eller indirekt berörs av museets utveckling.

Parallellt med detta arbete skrevs sommaren 2010 en tillståndsrapport för föremålssamlingarna av en konservator. I rapporten anmärktes på påtagliga brister gällande bevarandeklimat, säkerhet och arbetsmiljö i såväl utställningarna som föremålsarkiven, samtidigt som utredaren framhöll samlingarnas stora värde och museets mycket stora potential. De lokaler som museet förvarar samlingar i har sedan hösten 2010 också drabbats av vattenskador, vilket gjort klimatsituationen för föremålen akut.

Som en följd av problemen med museets lokaler beslutade Sigtuna kommun hösten 2010 att satsa på ett nytt modernt föremålsmagasin och som ett led i bland annat styrgruppens arbete fattades ett beslut hösten 2011 om en utbyggnad av museet.

Omvärldsbeskrivning

De kulturhistoriska museernas grundläggande uppgifter är att samla, vårda och visa föremål, samt att bygga och förmedla kunskap om dessa. Under senare år har också allt större vikt lagts vid att samla in och förmedla berättelser; om föremål, platser och händelser. Man kan säga att museerna är samhällets minne.

Därutöver har museerna oftast haft många andra roller och funktioner i samhället. Dessa har ändrats över tid, från att vara ett kuriosakabinett fyllt av fantastiska ting vars främsta syfte var att väcka förundran och ge ägaren status, till att bli ett medel för att fånga och bevara gårdagens samhälle eller för att ifrågasätta och problematisera dagens samhälle. Museerna har även använts för propaganda, folkbildning, reflektion och underhållning. Listan kan göras lång och inte sällan har samma museum haft flera roller eller uppgifter samtidigt.

I det här sammanhanget är det viktigt att fundera över om, och i så fall vad, Sigtuna museum kan tillföra samhället utöver att vara dess minne? Vad gör museet angeläget i dagens samhälle och vad berättigar museets existens?

Om vi ser oss om i världen kan vi utskilja några tydliga tendenser:

Museerna har under hela 1900-talet spelat en viktig roll för att bearbeta svåra och jobbiga samhällsförändringar, hembygds museer och arbetslivsmuseer är tidiga exempel på detta. Vad vi ser i dag är att denna roll förstärkts och att allt fler museiutställningar behandlar traumatiska händelser som exempelvis den nyöppnade utställningen vid stadsmuseet i Belfast som speglar den väpnade konflikten på Nordirland. Men även enskilda museer ägnas åt att problematisera storskaligt trauma, såsom Holocaust museet eller det kommande 9/11 museet i New York. Ett närliggande svenskt exempel på detta är Flygvapenmuseets kritikerrosade utställning om den svenska DC-3a som sköts ned av sovjetiskt flyg över Östersjön 1952 och som skapade en diplomatisk kris mellan Sverige och Sovjet mitt under kalla krigets mest intensiva skede.

Under det sena 1900-talet valde många museer att göra samhällsengagerade utställningar; Luftangrepp vid Historiska museet och Kvinna, Makt, Kön producerad av Arbetets Museum i Norrköping är två svenska exempel. Vi kan idag se en tendens att museerna går ett steg längre där museet blir en "förändringsagent i samhället". De går här aktivt in och arbetar i och med lokalsamhället. Det finns flera intressanta exempel från utvecklingsländer där museer med små medel gör stor skillnad. Mer närliggande exempel är Marinmuseum i Karlskrona som under flera år samarbetat med en problemtyngd skola i en invandrartät kommun. Stadsmuseerna i Köpenhamn, Göteborg och Luxemburg som producerar utställningar tillsammans med arbetslösa, hemlösa och narkomaner är andra exempel.

En annan stark trend är att se museet som stöd i ett varumärkesbyggande eller för att profilera ett inarbetat varumärke. Flera av de stora bilmärkena, så som BMW och Porsche, har exempelvis nya påkostade egna museer. Men det kan också vara kopplat till en verksamhet eller plats som exempelvis Museum of Europe i Bryssel som berättar EU:s historia.

Samtidigt finns det också en tydlig mottrend där museet renodlar sin verksamhet och fokuserar på den museala kärnverksamheten, ett par exempel på detta är Thorvaldsens Museum och Davids Samlingen, båda i Köpenhamn.

Det angelägna museet i samhället

Sigtuna museum ska vara en del av det demokratiska samhället. Med utgångspunkt från museets grundläggande funktioner att samla, vårda och visa föremål, samt att bygga och förmedla kunskap ska museet bidra till en positiv samhällsutveckling och aktivt delta i samhällsdebatten med en för museer unik utgångspunkt, det historiska perspektivet.

Museet som viktig och självklar del av destinationen Sigtuna

Varumärket *Sigtuna* bygger till stor del på Sigtuna stads historiska särart och unika kulturhistoriska värden – Sigtuna som Sveriges första stad i en historiskt viktig brytpunkt när riket Sverige börjar ta form med Sveriges första myntverkstad, tidiga kyrkoruiner och välbevarad stadskärna. Museet ska ingå som en självklar del av destinationsutvecklingen - som besöksmål och samarbetspart. Museet ska vara en genuin kunskapskälla till inspiration för aktörer och brukare av vårt gemensamma kulturarv.

Övergripande strategiska mål

- Med utgångspunkt från museets grundläggande funktioner att samla, vårda och visa föremål, samt att bygga och förmedla kunskap om dessa, ska museet aktivt bidra till en positiv samhällsutveckling med en för museer unik utgångspunkt, det historiska perspektivet.
- Museet ska ingå som en självklar del av destinationsutvecklingen - som besöksmål och samarbetspart. Museet ska vara en genuin kunskapskälla till inspiration för aktörer och brukare av vårt gemensamma kulturarv.

Roller och funktioner – Vad ska museet vara?

Varför ska Sigtuna ha ett museum? Vilka värden tillför museet Sigtuna stad och kommun och dess invånare som motiverar samhällets stöd? Under perioden 2012-2016 kommer museet att prioritera sina roller och funktioner som:

Samhällsaktör

Museet är en del av en demokratisk organisation styrd av politiska beslut. Museet ska därför ha en naturlig roll i samhällsdebatten med sin unika utgångspunkt, det historiska perspektivet. Med sitt historiska perspektiv blir Sigtuna museum en aktiv samhällsaktör som tillför ett spännande och viktigt perspektiv i brännande samtidsfrågor, men som också leder oss in i det framtida samhället. Museet ska både ställa frågor och diskutera svar. Historien ligger bakom oss, men kan tolkas olika. Hur skapas historia? Hur har våra moderna myter och identiteter vuxit fram? Men också ifrågasätta och diskutera hur vi skapar våra framtida myter. Utgångspunkten är att vi själva påverkar hur framtiden ska bli. Med en backspegel med klarlagda historiska fakta som bas ska Sigtuna Museum delta i samhällets dialog och bidra med eftertanke och reflektion om hur vi förvaltar dagens och hur vi vill bygga framtidens samhälle.

Förvaltare

Kulturmiljöer och kulturarv är mycket viktiga komponenter i samhällets struktur och ingår i diskussionen om hur vi ska bygga det framtida hållbara samhället. Museet ska vara aktivt i diskussionen och agera i egenskap av kunskapsbärare. Museets samlingar är en viktig del av kulturarvet. Samlingarna – som utgörs av arkeologiska och kulturhistoriska föremål såsom fotografier, möbler, pappershandlingar, kartor, arkeologisk dokumentation – är ofta de enda fysiska lämningar vi har av tidigare kulturmiljöer. Förvaltningen av dessa är centralt för museet och samlingarna utgör därför ryggraden i museets verksamhet.

Kunskapsbyggare

Arkeologiska grävningar och arkeologisk forskning i och om Sigtuna har varit fundamentala element för museets verksamhet ända sedan museet grundades 1916. Varje arkeologisk undersökning ger ny kunskap och museets roll som kunskapsbyggare är kärnan i verksamheten. Museet bygger upp kunskap om andra kulturhistoriska miljöer i kommunen. Museet har också genom åren samlat in konst och personhistoriska arkiv. Sammantaget har museet ett mycket spännande material av lokalhistorisk betydelse som med ytterligare bearbetning leder till fördjupad kunskap om kommunens utveckling.

Kunskapsförmedlare

Kunskapsförmedling är museets fjärde uppgift. Inga samlingar, inga arkeologiska undersökningar, ingen kunskapsuppbyggnad har ett bestående värde om det inte förmedlas. Museipedagogiken är ett centralt verktyg för att förmedla kunskap till bland annat alla skolor såväl i Sigtuna kommun som i våra grannkommuner.

Museet är en självklar diskussionspartner till kulturmiljövården och samhällsbyggande instanser generellt.

Mötesplats

Museet ska vara en naturlig och öppen mötesplats där kreativitet, lekfullhet, nyfikenhet, upplevelse, ansvarstagande och ställningstagande möts. Utställningar, konferens- och möteslokaler, lekplats för barn och ett café utgör den självklara fysiska plattformen för dessa möten. Museets nya utställningsyta ska ge möjligheter till seminarier och möten i en inspirerande miljö. Kommunens invånare, internationella gäster, forskare, deltagare i närings- och föreningsliv och konferensgäster – alla kategorier ska känna att Sigtuna Museum är en naturlig mötesplats. Sigtuna museum ska vara en plats för reflektion och eftertanke. Men mötesplatsen ska vara mer än bara den fysiska byggnaden. Stadsrummet i Sigtuna och andra kulturmiljöer i Sigtuna kommun ska vara platser där besökare och kulturbrukare ska mötas av museet. Även den digitala världen ska vara en arena där museet finns, syns och hörs.

Varumärkesbyggare

Sigtuna Museums uppdrag är att förvalta det nationellt viktiga kulturarv som Sigtuna utgör. Sigtunas historia är en väsentlig och naturlig del av *varumärket Sigtuna*. Museet ska vara en central del i den marknadsföring som långsiktigt och med kvalitet fyller varumärket med substans och skapar en attraktiv destination.

Fokusområden – Vad ska museet göra?

Styrgruppens diskussioner och interna diskussioner bland medarbetarna vid museet och förvaltningen har resulterat i att museiarbetet ska fokuseras på följande verksamhetsområden:

Publik verksamhet

Museets utställningar ska vara den grundläggande verksamheten. Samtliga sex definierade roller och funktioner ska således genomsyra utställningsverksamheten. Museet som *kunskapsbyggare* och *kunskapsförmedlare* tydliggörs genom att kunskap om Sigtunas historia förmedlas i en ny basutställning och genom att nya resultat från arkeologiska undersökningar och forskning kontinuerligt inarbetas i basutställningen och åskådliggörs i tematiska utställningar.

Museets samlingar ska användas som resurs i utställningsverksamheten. Ett viktigt mål med museets basutställning är att den ska nå nya målgrupper. För att stärka *varumärket Sigtuna* och bli en naturlig och intressant *mötesplats* ska basutställningen byggas med tanke, design, nyfikenhet, lekfullhet och med alla fem sinnen i fokus. Form, innehåll och estetiska värden ska tas tillvara genom att den i projektform byggs av professionella utställningsproducenter, med texter av författare, bilder av konstnärer, ljud av musiker och med modern teknik. Arbetet ska genomsyras av klimat- och miljötänkande, både för de unika föremålen framtida bevarande och ur ett hållbarhetsperspektiv.

Utöver basutställningen ska även ett antal tematiska utställningar produceras årligen med i huvudsak arkeologisk och historisk bas och med Sigtuna kommun i fokus. Även utställningar som har som mål att engagera besökare i dagens samhällsdebatt har en viktig plats i museets utbud.

Den pedagogiska verksamhetens huvuduppgift ska vara att förmedla *kunskap*. Delar av skolans historieundervisning enligt läroplanen ska ske på museet eller i museets föremålsarkiv. I den pedagogiska verksamheten ska också följande ingå: ge guidade turer i museet och i Sigtuna stad, anordna föredrag och evenemang, bedriva utåtriktad verksamhet i sociala media och vidareutveckla kunskapsresurserna på museets hemsida.

Samtliga fastigheter som museet förvaltar ska användas aktivt. De fastigheter som används musealt – fornhemmet, utställningshallen, Rådhuset, Lundströmska gården och Borgmästargården – ska ingå som delar i en helhet där det tydligt framgår hur alla byggnader historiskt hänger ihop. En besökare ska förstå sambanden och ska ges möjligheter att ta till sig *kunskapen* om hur byggnaderna har använts utifrån ett helhetsperspektiv på staden Sigtuna.

Museets eget varumärke ska göras enhetligt och bidra till att utveckla *varumärket Sigtuna*.

Museet ska bli en attraktiv *mötesplats* med bland annat ett café som ska drivas enligt marknadsmässiga villkor och läggas ut på entreprenad. Museets butik ska ha ett utbud som bidrar till att stärka museets varumärke med dess arkeologiska/historiska profil med ett kvalitativt och unikt sortiment. Tillgänglighet är en nyckelfaktor för att museet ska kunna göra sig gällande i utbudet av konkurrerande aktiviteter.

Museets samlingar

Museet ska vara en forskarplattform där *kunskapsbyggande* sker utifrån museets samlingar. Museet ska bygga upp en infrastruktur för forskningen. Därvid utgör de närliggande arkeologiska institutionerna och humanistiska fakulteterna vid Stockholms och Uppsala universitet viktiga samarbetspartners. I kretsen av samarbetspartners ingår även forskare vid andra nationella och internationella institutioner och kulturhistoriska museer. En målsättning med ett aktivt samarbete med externa forskare och universitetsinstitutioner är att det ska leda fram till magisteruppsatser och doktorsavhandlingar. "Sigtunaforskning" ska etableras som ett begrepp och vara en del av museets varumärke. Museet ska fortsatt verka för att *förmedla kunskapen* om Sigtunas historia genom olika publikationer och artiklar i monografier, tidskrifter, årsböcker men också genom användandet av moderna media.

Första delmålet mot att långsiktigt *förvalta* och trygga samlingarnas fortlevnad och bevarande är att bygga museets nya föremålsarkiv. Först måste lokalerna inredas och därefter kommer samlingarna att flyttas. I nästa steg ska samlingarna ordnas, digitaliseras och konserveras samt ännu oregistrerade föremål katalogiseras och slutligen ska de göras tillgängliga för forskare och allmänhet. Parallellt ska en bevarandeplan tas fram med avsikt att trygga samlingarnas långsiktiga förvaring. Den ska också beskriva hur samlingarna ska ordnas och de urvalsprinciper som museet ska följa avseende vad som ska bevaras och vad som kan gallras bort. I museets samlingar ingår även skelettmaterial från gravar. I bevarandeplanen ska därför även riktlinjer för hantering av mänskliga kvarlevor ingå. I det nya föremålsarkivet kommer det av pietetsskäl att finnas ett avskilt rum som är avsett för förvaring av mänskliga kvarlevor. Museets samlingar är unika och helt oersättliga. Därför ska det även finnas riktlinjer för hur samlingarna ska skyddas mot katastrofer orsakade av människor och natur.

Kulturmiljövård

Den arkeologiska grävningsverksamheten ska utvecklas och växa för att kunna möta den ökade konkurrensen på det uppdragsarkeologiska området. Grävningsverksamheten ska ingå i en sektion/avdelning för kulturmiljövård som ska ha en egen budget inom museets ramar. Inom dess ramar ska även övriga kulturmiljövårdande uppdrag utföras. Kulturmiljöverksamheten ska vara *kunskapsbyggande* och *kunskapsförmedlande*. Närvaron av en lokalt förankrad grävningsverksamhet och kulturmiljövårdande verksamhet är nödvändig för att trygga fortsatt god vård av den nationellt och internationellt unika miljö som Sigtuna stad utgör. Grävningsverksamheten ska utföra alla typer av arkeologiska

ärenden i Sigtuna stad samt arkeologiska utredningar och arkeologiska förundersökningar i Sigtuna kommun. Större arkeologiska undersökningar och specifika forskningsundersökningar i Sigtuna stad ska användas som en viktig resurs för att stärka såväl Sigtuna museums *varumärke* som *destinationen Sigtuna*.

Staden som museum

Museet ska utgöra mer än de delar som finns inom museets väggar genom att aktivt göra stadsrummet till en självklar del av verksamheten. Information i ljud, rörlig bild och texter direkt till mobilen, skyltar i stadsrummet, audioguider, informationsblad och broschyrer är några av de möjligheter som modern teknik erbjuder för att göra de dolda delarna av staden tillgängliga.

De fysiska kulturlagren, som normalt är helt dolda för en besökare, ska också kunna upplevas genom direktkontakt bland annat i form av tittskåp ner i jorden. De dolda lämningarna under marken ska bringas till liv t ex genom rekonstruktion av en eller ett par stadsgårdar baserat på faktiska resultat och kunskap från de arkeologiska undersökningarna. De rekonstruerade husen ska byggas av sakkunniga inom området och i en lämplig miljö t ex på den plats där det sk "myntuset" tidigare stod eller vid Strandvägen nära vattnet i syfte att försöka förmedla en mer autentisk miljö liknande den bild som sannolikt mötte dåtida besökare till Sigtuna. En fördel med en placering vid Strandvägen är att miljön separeras från den moderna bebyggelsen vilket kan skapa en mer unik atmosfär och fotovänlig miljö som kan användas i olika sammanhang. Andra alternativa placeringar för den rekonstruerade stadsgårdsmiljön kan tänkas och bör utredas ordentligt.

Museet ska bidra till att kyrkoruinerna ska bli mer tillgängliga bland annat genom bättre belysning men också genom olika typer av arrangemang. Visby är ett bra exempel där kyrkoruinerna används på ett modernt anpassat sätt, bland annat för konstutställningar. Ett pågående projekt syftar till att anpassa S:t Nicolaus kyrkoruin i Visby till en välkomnande konsertlokal där gångytor byggs in för att göra ruinen mer tillgänglig för alla, även för de med olika slags funktionshandikapp.

Dominikankonventets dolda byggnadslämningar ska lyftas fram genom att arkeologiska forskningsundersökningar öppnas för allmänheten. De framgrävda murarna ska bevaras ovan mark och synliggöras genom ett attraktivt och ett för lämningen lämpligt skal. Den nuvarande örtagården ska utvidgas för att förmedla en tydligare bild av dominikanermunkarnas roll i örternas kulturhistoria och göra kopplingen mellan örtagården och dominikankonventet mer konkret.

Verksamhetens organisation

Intern organisation och ledning

Förvaltningens enheter genomgår för närvarande en förändring av organisationen. Museet bör genomföra organisatoriska förändringar som harmoniserar med förvaltningens andra enheter men som i första hand är väl lämpad att genomföra de planer som framförs i den strategiska utvecklingsplanen.

En möjlig grundbult i museets organisation är att verksamheten delas i tre sektioner/avdelningar med tydligare avgränsningar än idag samt att en ledningsgrupp inrättas. De tre sektionerna/avdelningarna kan utgöras av en samlingssektion, en publik sektion och en kulturmiljövårdande sektion. På så sätt blir ansvarsfördelningen tydligare såväl internt som externt. I samlingssektionen bör museets föremålsarkiv och förvaltandet och vårdandet av museets samlingar samt även museala inventarier i museets fastigheter ingå. I den publika sektionen bör museets utåtriktade verksamhet i form av utställningar, pedagogiska program, evenemang, föredrag, annonsering samt butik och reception ingå. I den kulturmiljövårdande sektionen ingår den arkeologiska grävningsverksamheten, infrastrukturen mot forskarvärlden, byggnadsvård och övrig kulturmiljövård.

Externa nätverk, samarbetsmöjligheter och samverkan

Sigtunas kultur, kulturmiljöer och kulturarv ger möjligheter till en kvalitativt god livsmiljö och unika upplevelser för såväl kommuninnevånare som besökare. Redan det faktum att Sigtuna har sin speciella historia används självklart i marknadsföring och byggande av varumärket Sigtuna. Utvecklandet av destinationen ger också möjligheter till fler jobb och samverkan mellan olika aktörer i kommunen.

Museet ska verka för att främja samarbetsmöjligheterna och aktivt söka samarbetspartners i näringsliv och föreningsliv i Sigtuna kommun, med särskild betoning på besöksnäringen. Strategiska samarbeten där finansieringen delas av samarbetspartners stärker museets roll och ger samtidigt andra aktörer tillgång till professionella och unika resurser som finns inom museet och den lokala kulturmiljön.

Museet ska vara aktivt i de olika nätverk som museet redan är med i, men också aktivt söka samarbete i och med nya nätverk som ger mervärden för såväl museet och förvaltningen som kommunen. Ett exempel på ett nytt nätverk är ICOM (International Council of Museums). Museet ska ansluta sig till Svenska ICOM och genom medlemskapet förbinder sig museet att följa ICOMs yrkesetiska regler. Dessa sätter en minimistandard för hur professionell museipersonal ska uppträda och prestera i sina arbeten och vad allmänheten kan förvänta sig av dem som arbetar på ett museum. I Sverige är 100 institutioner anslutna och i

hela världen är mer än 2000 institutioner anslutna till ICOM med totalt mer än 28 000 medlemmar, som alla följer samma yrkesetiska regler.

Långsiktiga operativa mål till VHP

Den strategiska utvecklingsplanens syfte är att i breda drag ge en bild av museets utveckling de närmast kommande åren. Nästa steg är att bryta ned utvecklingsplanen i långsiktiga operativa mål. Dessa är mål med konkreta handlingar som hör hemma i VHP och som bör revideras årligen. Förslag på långsiktiga operativa mål finns därför inte i den strategiska utvecklingsplanen. Varje långsiktigt operativt mål relaterar direkt till fokusområden:

- **Publik verksamhet**
- **Museets samlingar**
- **Kulturmiljövård**
- **Staden som museum**

De operativa målen ska brytas ner på delmål, som bryts ner på handlingsplaner och aktiviteter. Syftet med tabellen är att åskådliggöra hur de konkreta handlingsplanerna och aktiviteterna kan korsbefrukta vad museet är och vad museet gör. Tabellen visar bara några exempel på detta. Fler förslag på handlingsplaner och aktiviteter följer nedan och kan på motsvarande sätt läggas in i tabellen.

		FOKUSOMRÅDEN – VAD MUSEET GÖR?			
		Publik verksamhet	Museets Samlingar	Kulturmiljövård	Staden som museum
ROLLER OCH FUNKTIONER – VAD MUSEET ÄR?	Samhällsaktör	<i>Ny basutställning</i>	<i>Integration</i>	<i>Bevarandeprogram</i>	<i>Sveriges 15:e Världsarv, Integration</i>
	Förvaltare		<i>Plattform för forskning</i>	<i>Bevarandeprogram</i>	<i>Sveriges 15:e Världsarv</i>
	Kunskapsbyggare	<i>Arkeologiska undersökningar</i>	<i>Plattform för forskning</i>	<i>Arkeologiska undersökningar</i>	
	Kunskapsförmedlare	<i>Museipedagogiskt Program, Ny basutställning</i>	<i>Museipedagogiskt Program, Kulturportal</i>	<i>Arkeologiska undersökningar, Kulturportal</i>	<i>Museipedagogiskt Program, Kulturportal</i>
	Mötesplats	<i>Sveriges 15:e Världsarv, Ny basutställning, Café</i>	<i>Kulturportal</i>	<i>Arkeologiska undersökningar</i>	<i>Sveriges 15:e Världsarv, Historisk lekplats</i>
	Varumärkesbyggare	<i>Ny basutställning, Historisk lekplats</i>	<i>Plattform för forskning</i>	<i>Arkeologiska undersökningar</i>	<i>Sveriges 15:e Världsarv, Historisk lekplats</i>

Förslag på handlingsplaner och aktiviteter

Handlingsplaner – viktiga måsten

Bevarandeplan för samlingarna – Museet ska skriva en bevarandeplan för samlingarna. Denna ska även innehålla en samlings- och gallringspolicy, riktlinjer för hantering av mänskliga kvarlevor samt riktlinjer för hur samlingarna ska skyddas mot katastrofer orsakade av människor eller natur.

Ny basutställning – Museet ska skriva en handlingsplan för en ny basutställning. Denna ska byggas i befintlig och ny utställningslokal på museets tomt. Basutställningen ska vara baserad på nya resultat, modernt utställningstänkande, fokus på miljö och klimat och med ny modern teknik samt ska stärka destinationens attraktionskraft.

Museipedagogiskt program – Handlingsplan för ett projekt om museipedagogik på museet, med en museipedagog anställd av både skola och museum och med en grundläggande målsättning att alla kommunens skolor ska besöka museet årligen. Ett museipedagogiskt program kan med fördel initialt genomföras i projektform där finansiering söks från andra håll, för att därefter inarbetas i museets ordinarie verksamhet efter utvärdering.

Funktionsprogram för museets lokaler – Museet ska skriva ett funktionsprogram för hur museets lokaler ska användas – personalutrymmen, förvaringsutrymmen, utställningsytor, andra ytor (som café och möteslokaler). Funktionsprogrammet ska baseras på politiskt fattade beslut och med beaktande av miljötänkande.

Organisationsplan – Museet ska ta fram en ny organisationsplan som är väl lämpad att genomföra de förändringar som framförs i den strategiska utvecklingsplanen. En lämplig indelning är tre sektioner/avdelningar som motsvarar fokusområdena – en samlingssektion, en publik sektion och en kulturmiljösektion.

Staden som museum – Museet ska i samverkan med relevanta aktörer inom besöksnäringen ta fram en handlingsplan för hur destinationen Sigtuna kan utvecklas till att bli ett mer attraktivt besöksmål. Fokus ska ligga på berättelser och hur de unika kulturhistoriska värdena, som t ex kyrkoruinerna och stadens undermark liggande lämningar, kan lyftas fram och åskådliggöras. Samverkan mellan olika aktörer och nyskapande tekniska lösningar t ex augmented reality ska vara ledande i arbetet.

Aktiviteter – exempel och förslag

Aktivt och öppet föremålsarkiv – Museets samlingar ska göras tillgängliga för att bli en naturlig del av museets förmedling av Sigtunas kulturarv. Det nya

föremålsarkivet kommer att ligga i Til, granne med S:ta Gertruds skola. På skolans tomt ligger också delar av ett järnåldersgravfält. Här skapas direkt en möjlighet att integrera museets verksamhet med grundskolans undervisning i historia genom t ex visningar av föremål och lektioner på den fysiska fornlämningen precis utanför skolans husknut. Även fördjupade kunskaper genom elevprojekt i historia/arkeologi kan genomföras i föremålsarkivets lokaler med stöd av museets personal.

Spridning av forskningsresultat –Sigtunas position som historiskt känd plats har de senaste 50 åren minskat jämfört med platser som Birka, Gamla Uppsala och Stockholm. Museet ska verka för att åter lyfta fram Sigtunas position i de stora standardverken. En avgörande utgångspunkt är att skriva rapporter på de senaste 25 årens stora arkeologiska undersökningar. Sambandskedjan är här tydlig. Avsaknaden av rapporter har gjort att resultaten inte har nått forskarvärlden i den utsträckning som de har potential till. Resultaten har därför inte nått fram till de historiska standardverken i så stor utsträckning som är möjlig. Denna trend måste vändas. Det finns i dagsläget ett femtontal större undersökningar som behöver avrapporteras. Rapporten till den största grävningen blev klar först förra året (2011), mer än 20 år efter genomförandet av grävningen. Mest realistiskt är att lägga fokus på ett par syntesrapporter med resultat från fler undersökningar. Få andra platser i Sverige och Norden har ett så omfattande material från skiftet sen vikingatid och tidig medeltid som Sigtuna. Ur destinationssynpunkt är rapporter från undersökningar med resultat från Sigtunas allra första tid därför att föredra i ett första steg.

Forskningsgrävning tillsammans med skolor och intresserad allmänhet – Arkeologiska undersökningar drar publik! Det är ett faktum. Museet toppade besöksstatistiken med drygt 80 000 besökare per år samtidigt som en av Sveriges största arkeologiska stadsgrävningar skedde i Sigtuna, 1988-90. Ett annat fynd som rönnte stor uppmärksamhet är Sundvedaskatten, påträffad 2008, som fick nyhetstid av bland annat CNN, BBC och Al-Jazeera. I Sigtuna finns fortfarande mycket kvar att upptäcka. En stor kunskapslucka är resterna efter dominikankonventet vid Mariakyrkan. Här skulle en forskningsgrävning med publik verksamhet i fokus kunna genomföras, där skolor, närings- och föreningsliv och intresserad allmänhet kan få delta i en arkeologisk undersökning.

Varumärke – Sigtuna Museum ska bygga upp ett eget modernt varumärke. Museet ska hålla en sådan klass och ha en sådan attraktionskraft att alla som besöker Sigtuna också ska vilja besöka museet. I ett första skede ska museet bli känt lokalt – i kommunen, länet och regionen. Därefter ska nationella och nordiska satsningar ske som gör museet till ett givet besöksmål. Slutligen ska museet göras känt på den internationella arenan.

Sigtuna Sveriges 15:e världsarv – Sverige har idag 14 världsarv. Definitionen på ett världsarv är ett kulturminne eller naturminne som är så värdefullt att det är en angelägenhet för hela mänskligheten. Det är en plats, ort, miljö eller objekt

som på ett alldeles unikt sätt vittnar om jordens och människans historia. Att samlas kring en Världsarvsansökan kan vara ett sätt att stärka destinationens attraktionskraft med utgångspunkt från stadens historiska kvaliteter.

Kulturportal – Museet och Sigtuna bibliotek samarbetar just nu med att hitta ett system för att skapa en kulturell mötesplats på nätet med museets samlingar, arkiv och bibliotekets bokbestånd i fokus. I kulturportalen ska besökare kunna söka på allt som har med kultur att göra i kommunen. En sökning på datorn eller mobilen på t.ex. Märsta ska ge evenemang, litteratur, historiska fakta, bilder, fotografier, kartor och en mängd annan kulturell information där Märsta omnämns. Senare ska systemet också klara sökningar i en kartmiljö. Ett sista utmanande steg är att föra in tidsaspekten så att besökaren ska kunna se och följa olika tidsepoker. Just nu är Axiell Arena mest intressant. Detta webbaserade ABM-system kan hantera stora mängder data från flera olika källor, både interna och externa.

Historisk lekplats – För att locka nya besökare till museet föreslås att en lekplats byggs på museets tomt eller i nära anslutning till museet. Lekplatsen kan användas av den öppna förskolan och göra stadsmiljön mer lockande för barn. Tanken är ett kreativt och lekfullt skapande av lekskulpturer med hjälp av barn, elever, konstnärer och besökare. Lekplatsen ska baseras på historiskt kända fakta, men med konstens fria uttryckssätt. Barnens deltagande är centralt i konceptet. Projektet kan utföras med ganska enkla medel och museet ska vara stödjande i projektet men drivas av andra. Ett förslag är ett samarbete med Naturskolan som har tidigare erfarenhet genom vandringsutställningen Klimatgreppet – en solskenshistoria.

Integration – Arlanda flygplats och Sigtuna kommun är det första mötet med Sverige som många asylsökande ställs inför. I dag har också ungefär en tredjedel av Sigtuna kommuns invånare utländsk bakgrund. Här ska museet vara mer aktivt och spela en viktig roll för integrationen i samhället. Ett exempel kan vara att genom direkta möten ge kunskap och förståelse för hur det svenska samhället uppstod och hur det ser ut idag, men också att visa att invandring/utvandring har varit och är viktiga komponenter i det moderna samhällets framväxt.

Café – Museet ska ha ett permanent café som ska drivas enligt markandsmässiga villkor och läggas ut på entreprenad, gärna i samarbete med en redan existerande aktör i Sigtuna stad.

Kyrkoruinerna – Anpassa kyrkoruinerna så att de kan användas till konserter och konstutställningar samt sätta ny tilltalande belysning anpassad till ruinernas särart.

Ingegerdsleden – I samverkan med Sigtuna församling driva ett projekt för att göra Sigtuna till ett modernt pilgrimsmål.

Bilaga – Problemorienterat nuläge, utförlig beskrivning av verksamheten

Museets organisation

Museet är en del av kultur- och fritidsförvaltningen och Museichefen är enhetschef för Museienheten inom förvaltningen. En organisationsöversyn för hela kultur- och fritidsförvaltningen pågår för närvarande i syfte att bättre anpassa organisationen till nya politiska direktiv och förändringar som sker i omvärlden.

Museets organisation består idag av fem tjänster: Museichef, biträdande museichef, museitekniker, museiassistent och antikvarie för grävningsverksamheten (SMUV). Antikvarietjänsten är vakant. Till detta kommer även 17 timanställda (motsvarar ungefär en tjänst på 70 %) för receptionsbemanning av museet hela året, främst helger, och sommartid för Rådhuset och Lundströmska gården.

Inom några centrala arbetsområden saknas formell ansvarsfördelning och dessa arbetsområden sköts informellt av all personal eller delar av personalen i mån av tid eller om behov uppstår. Den största bristen är att museets samlingar saknar ansvarig personal, vilket har lett till att dessa inte har tagits om hand på ett tillfredsställande sätt. Bland annat råder entropi, samlingarna är mycket fragmenterade och är i stort behov av att ordnas upp.

Det saknas även personal som är ansvarig för data vilket är extra känsligt eftersom museets samlingar är registrerat i databaser och en mycket stor del av den arkeologiska originaldokumentationen är digitalt sparad. Även där råder entropi och behovet av uppordning är stort. En mycket starkt bidragande orsak till entropin eller oredan är att samlingarna och dokumentationen inte har prioriterats och att ett enhetligt, stabilt och långsiktigt systemtänkande har saknats. Det finns t ex ingen uttalad policy eller skriftliga rutiner för hur nya fyndmaterial ska samlas in och registreras.

Den antikvariska tjänsten för grävningsverksamheten inrättades först 2007, således först efter 22 år av arkeologiska undersökningar i museets regi. Detta har inneburit en dålig personalkontinuitet inom grävningsverksamheten. Detta tillsammans med att ingen på museet har haft det formella ansvaret för samlingarna och avsaknaden av tydliga rutiner har inneburit stora brister i hur dokumentation och fyndmaterial har tagits omhand efter avslutad undersökning.

Allt detta sammantaget gör att arbetssituationen på museet som helhet har präglats av en växande arbetsbörda och att viktiga arbetsuppgifter har skjutits på framtiden. Detta i sin tur har lett till stress och tillämpande av ad-hoc lösningar. Planering och framförhållning blir lidande.

Museet har inte heller någon kontinuerlig pedagogisk verksamhet eftersom museet inte har någon museipedagog, vilket är en mycket märklig situation eftersom det borde vara en central del av ett museum. Andra arbetsområden som saknar tydliga gränsdragningar är marknadsföring & PR, säkerhet, museets referensbibliotek och publikationer.

Tydliga tjänstebeskrivningar med väl avgränsade ansvarsområden och arbetsuppgifter fördelade på museets personal saknas till stora delar idag och de som finns är i många avseenden bristfälliga. Tjänstebeteckningarna motsvarar inte heller helt de arbetsuppgifter som utförs och vissa för ett museum vitala arbetsområden saknar personal. Den främsta orsaken till detta är att den mångfald arbetsuppgifter som faller inom museets väggar utförs av en för liten personalstyrka. Museichefstjänsten är den tjänst som har tydligast reglerade ansvarsområden, dessa är verksamhets-, budget- och personalansvar.

De fyra andra tjänsterna omfattas av följande arbetsuppgifter:

Bitr Museichef – utställningsansvarig, arkivansvarig (museets pappersarkiv), kulturmiljövård, rådgivning, museets fastigheter, namnberedning, yttranden för detaljplaner och bygglovsärenden som berör kulturmiljöer

Museitekniker – trycksaker, layout och annonsering, museets hemsida, utställningar, museets verkstad, enklare fastighetskötsel

Museiassistent – ekonomi och administration, reception och museibutik, utställningar, information, administration av vigslar

Antikvarie för grävningens verksamheten (vakant) – projektering, ledning och administration av arkeologiska undersökningar, remisser, yttranden och rådgivning inom det uppdragsarkeologiska systemet

Samlingarna

Museet har en av Sveriges största samlingar med arkeologiska föremål från sen vikingatid och tidig medeltid. Totalt finns över 120 000 poster registrerade, drygt 15 ton djurben och över 1000 gravar. Museet har ansökt om fyndfördelning på allt fyndmaterial, men det är ännu oklart vilka som kommer att hamna inom museets ansvarsområde. Fyndfördelningen pågår och i nuläget har fyndmaterial från ett 40-tal grävningar tilldelats Sigtuna Museum, bland annat den största grävningen som gjorts i Sigtuna, den i kv Trädgårdsmästaren 1988-90, med drygt 29 000 fyndposter.

Utöver de arkeologiska samlingarna finns även kulturhistoriska samlingar med i huvudsak möbler, husgeråd och textilier från olika hem i Sigtuna. Bland annat finns två kompletta hem, Borgmästargården och Lundströmska gården. Museet har också ett 100-tal konstverk av lokala konstnärer samt arkivhandlingar, kartor, vykort, fotografier och diabilder.

Den arkeologiska grävningens verksamheten

Museet har sedan 1985 bedrivit arkeologiska utgrävningar på uppdrag och som forskning och är en mycket viktig del av museets profil. Grävningens verksamheten

kallas SMUV – Sigtuna Museers Undersöknings Verksamhet. Redan när museet bildades 1916 var arkeologin en central del av museets verksamhet och i huvudsak centrerad till den unika stadsmiljön Sigtuna stad grundad för över 1000 år sedan. Sedan sent 1800-tal har mer än 400 arkeologiska undersökningar genomförts i Sigtuna stad, 230 av dessa är utförda i museets nuvarande regi sedan 1985.

En tjänst är knuten till grävningsverksamheten men denna är helt och hållet uppdragsfinansierad. Tjänsten inrättades 2007 och tidigare var i princip all arkeologisk personal projektanställd. I tjänsten ingår även rådgivning och uppdragsverksamheten fungerar också som remissinstans i frågor som rör det nationella arkeologiska uppdragssystemet. På grund av en säsongs- och årsberoende ovisshet i antalet grävningar som behöver utföras är tjänsten för tillfället vakant. Kravet på att tjänsten helt ska vara finansierad av arkeologiska uppdrag går inte att leva upp till. Det är dock mycket viktigt och det finns ett behov av att det finns arkeologisk kompetens på museet.

En viktig del av den arkeologiska verksamheten är publiceringen av skrifter och rapporter från arkeologiska undersökningar eller projekt. Bland annat har museet en egen skriftserie och en årsskrift som heter Situne Dei, ursprungligen utgiven under åren 1942-54 och senast utgiven sedan 2006. Inom denna verksamhet har också ett stort antal artiklar om Sigtuna för olika tidskrifter och antologier skrivits genom åren.

Viktiga samarbetspartners inom den arkeologiska verksamheten är de arkeologiska och osteologiska institutionerna vid Stockholms och Uppsala universitet, Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen i Stockholms län.

Besökare och utställningar

Museet, Rådhuset och Lundströmska gården har sedan 2004 totalt haft ungefär 40-42 000 besökare per år (med följande ungefärliga fördelning: museet 20 000, Rådhuset 16 000 och Lundströmska gården 4 000). Toppnoteringarna för museets besöksstatistik skedde 1989-1990 då drygt 80 000 besökare totalt kom till museet. En bärande orsak till de höga besökantalen dessa båda år var att en av Sveriges största arkeologiska undersökningar skedde då, den i kv Trädgårdsmästaren, vilket fick stort genomslag i media. Även åren 1994-1997 hade museet mellan 70-80 000 besökare, vilket till del hänger samman med tre mycket välbesökta och uppskattade utställningar, Vikingars Ryssland (1994), Röde Orm (1993-94) och Vikingars guld ur Mälarens djup (1996-97). Dessa tre utställningar visades i stora utställningshallen och enbart dessa utställningar drog mellan 10-20 000 besökare per år. Fram till idag har dock det totala besöksantalet till museet minskat med hälften. Röde Orm visades igen 2004 men fick inget direkt genomslag i den totala besöksstatistiken.

Museet har en basutställning med fokus på arkeologi och Sigtunas historia. Nuvarande basutställning "Kungen, Kristus och Sigtuna" byggdes 1998 i samband med kulturhuvudstadsåret. Basutställningen hette tidigare "Kungars stad,

Vikingars hemvist” men bytte namn 2007. I genomsnitt har museet haft 12 tillfälliga utställningar per år, vilka i huvudsak har varit utställningar med konst eller konsthantverk. Museet har också en egen konstsamling med i huvudsak Sigtunakonstnärer, t ex Gideon Ekholm och CP Lehmann vars verk kan beskådas på museet. I ett rum finns också en mindre utställning med Steningekeramik.

Bland övrig publik verksamhet kan nämnas museets föredragsserie Onsdagsföredrag som ofta har en anknytning till Sigtuna med arkeologiska, lokalhistoriska eller medeltida ämnen som teman. Viss guideverksamhet förekommer, men det sker i mån av tid och vid behov. Museet har i princip ingen verksamhet för barn, ungdom eller skola. Varje år har museet aktiviteter främst café under Nationaldagen, Sigtuna Möte och på adventshelgerna. Under åren 2003-2007 anordnades Medeltidsdagar tillsammans med Sigtuna Turism AB (numer Destination Sigtuna), och från 2009 har Ingegerddagar anordnats med Olof Skötkonungs dotter Ingegerd som förgrundsgestalt.

Kulturmiljövård och fastigheter

Museet fungerar som remissinstans för kulturmiljöfrågor bland annat från Länsstyrelsen i Stockholms län och Stadsbyggandskontoret i Sigtuna kommun. Främst rör det detaljplaneärenden, bygglovsärenden, namnberedning och andra typer av frågor, rådgivning eller yttranden som rör kulturmiljöer. Museet deltar aktivt i olika skyltningsprojekt i syfte att lyfta fram olika specifika företeelser, områden eller kulturmiljöer, som t ex runstenar.

Till museet hör följande fastigheter: Fornhemmet från 1700-talet, museet ritat 1967 av Folke Hederus, Urmakaren 3 från 1870-talet (med både bostadshus och förråd), Rådhuset från 1744, Lundströmska gården ett borgarhem från 1800-talet, Borgmästargården ritad 1928-29 av Uno Åhrén samt slutligen ett hyreslokal, stora utställningshallen som invigdes 1993 och förvaltas av ISS.

Personalutrymmen finns idag främst i Fornhemmet. Tillfälligt används även Urmakaren 3 och stora utställningshallen för personal, men dessa är mindre lämpliga för detta ändamål. I Urmakaren 3 saknas t ex toalett och varmvatten. Museet, Rådhuset och Lundströmska gården är öppna för besökare. Borgmästargården används av kommunen för representation och vissa evenemang. Museets samlingar förvaras på museet och i stora utställningshallen i lokaler som inte uppfyller dagens krav på goda klimat för museisamlingar. Efter ett politiskt beslut kommer ett nytt klimatanpassat föremålsarkiv att byggas inom det närmaste året.

Nätverk

Museet är anslutet till Riksförbundet Sveriges Museer, Kommunala Museers Samarbetsråd, Medeltidsmuseinätverket, Stockholms Museers Informatörer samt det nystartade Network of Museums in the Baltic.

Museet samarbetar med Destination Sigtuna i frågor som rör besöksnäringen. Museet har också en aktiv vänförening med drygt 300 medlemmar som bildades

2000 och som bland annat tillhandahåller volontärer vid olika evenemang och bidrar ekonomiskt till olika ändamål.

Sigtuna kommun/museum är en av sex stiftare till Stockholms läns museum som bildades 1982. Övriga fem är Stockholms kommun, Södertälje kommun, Norrtälje kommun, Stockholms läns hembygdsförbund samt Stockholms läns landsting. I dagsläget är Sigtuna kommun representerad av en politiker i länsmuseets styrelse. Men Sigtuna Museum var tidigare också representerad på tjänstemannanivå i ett museichefskollegium tillsammans med museichefer från Stockholms stadsmuseum, Torekällbergets friluftsmuseum (m.fl.) och Roslagsmuseet.

Budget

Museets budget uppgår till 3,7 Mkr brutto, med ett intäktskrav på 774 tkr (för budgetår 2011). De fyra största utgiftsposterna är lokalhyror, löner, städning och el på sammanlagt drygt 3 Mkr. Kostnader för annonsering ligger på 80 tkr, vilket i princip täcker annonsering varje vecka i den viktiga museiguiden i DN, SVD och Metro på årsbasis (drygt 52 tkr) samt lokal annonsering (Sigtunaguiden, Eniro, infartsskyltar och liknande). Museet har tidigare saknat en egen budget för utställningsverksamheten, kostnaderna har lagts på driften av museet. Under 2011 har en mindre budget lagts på 40 tkr för utställningar. Denna summa är dock alldeles för liten.

Budgeterade intäkter fördelar sig på följande översiktliga poster: 322 tkr försäljning i museets butik, 190 tkr administrativa avgifter för vigslar, 160 tkr (museet) + 25 tkr (Rådhuset och Lundströmska gården) för entréer, ca 50 tkr museets caféverksamhet, 30 tkr uthyrning av museets lokaler. Verkligheten ser dock annorlunda ut. Det finns en underfinansiering i budgeten som i huvudsak ligger på den största intäktsposten, försäljning i museets butik. Försäljningen står i direkt relation till budgeterad kostnad för inköp av varor till försäljning, som i budget ligger på 130 tkr. I snitt görs ett påslag på 2,1 för varje inköpt vara, vilket som högst kan generera en intäkt på $130 \times 2,1 = 273$ tkr (det generella påslaget för varje inköpt vara har under året höjts men har inte fått fullt utslag på årsbasis ännu). I den ursprungliga budgeten innebär detta en underfinansiering på drygt 50 tkr.

Även intäktskraven på entréer har historiskt vara svåra att uppnå. 160 tkr för museets del motsvarar ca 8 000 betalande besökare (20 kr i entré) men tidigare intäkter motsvarar endast mellan 5-6 000 betalande besökare (vilket också kan sättas i relation till det totala antalet besökare till museet som är drygt 20 000 per år). Även här är alltså budgeten svår att nå upp till. En intäkt som till del har vägt upp dessa båda är administrativa avgifter för vigslar som går mycket bra. Men dessa intäkter har aldrig helt kunnat täcka upp för detta underskott. Detta har istället skett genom intäkter från externa bidrag, t ex genom olika projekt sökta från Riksantikvarieämbetet, fonder, Länsstyrelsen och liknande som har gått till att täcka lönekostnader för museets personal. Budgetunderskottet har

alltså lösts genom extern finansiering för att minska museets lönekostnader, vilket inte är en sund ekonomi och är i längden inte heller hållbart.